

Nr 128.

Av herr **Nilsson, Ernst Hjalmar, m. fl.**, om *anslag till Folkets husföreningarnas riksorganisation, Bygdegårdarnas riksförbund och Ordenshusens riksförening.*

Vid 1947 års riksdag väcktes tvenne motioner med hemställan att riksdagen till Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening måtte bevilja ett anslag av 15 000 kronor, att lika fördelas mellan de angivna organisationerna. I motiveringen för denna sin hemställan anförde motionärerna bl. a. »att nämnda organisationers personal är till stor del upptagen med att lämna råd och upplysningar angående de statliga stödåtgärderna, att uppgöra finansieringsplaner för samlingslokalerna och att utarbeta ansökningshandlingar och i viss mån även ritningar. Genom den intima kontakt, som dessa organisationer bl. a. genom sina resande ombudsmän erhålla med de lokala byggnadsföreningarna, underlättas för att inte säga möjliggöras de av staten stödda strävandena att åstadkomma tidsenliga och väl planerade samlingslokaler. Då alltså den statliga låne- och bidragsverksamheten, som är av oerhört stor betydelse för åstadkommande av samlingslokaler, förorsakar riksorganisationerna mycket arbete och stora kostnader, måste det vara ändamålsenligt att staten lämnar ett mindre årligt anslag till desamma».

I sitt utlåtande över motionen anförde statsutskottet, att riksorganisationernas verksamhet innebär en betydande avlastning för statens nämnd, och tillstyrkte motionen, som även bifölls av riksdagen.

Från och med budgetåret 1947/48 har riksdagen för varje år anvisat ett obetecknat anslag på 15 000 kronor till de nämnda organisationerna. Men i årets statsverksproposition: Bil. 7: Femte huvudtiteln punkt 66 har departementschefen med anledning av besparingsutredningens förslag och det statsfinansiella läget ansett, att det förevarande anslaget bör indragas.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ³¹/s 1950) anfört, att anslaget visat sig vara till stort gagn för den av nämnden bedrivna verksamheten, samt föreslagit att det skall uppföras med oförändrat belopp. Nämndens yttrande innebär att genom det erhållna anslaget ha riksorganisationerna genom sin verksamhet på detta område väsentligt kunnat nedbringa nämndens eget arbete. Innan ett lån beviljas sker det förberedande arbetet genom riksorganisationerna. De ha överläggningar med låntagarna angående byggnadsärendet och lämna råd och bistånd vid upprättandet av ansökningshandlingar och uppgörande av ritningar. Riksorganisationernas ombudsmän, som förvärvat stor erfarenhet vid handläggningen av byggnadsärenden, försöka

även att samordna de olika lokalintressena samt upplysa sökandena om samlingslokalens lämpliga utformning och storlek för att få den lokal som bäst passar på orten. Ombudsmännens arbete med byggnadsärenden är omfattande. Ombudsmannen i Folkets husföreningarnas riksorganisation har under åren 1948—1950 besökt 203 platser för överläggningar angående byggnadsfrågor. Resekostnaderna uppgingo till närmare 6 000 kronor exklusive dagtraktamenten och lön. Korrespondens har förts med 300 platser, som ha byggnadsplaner och av vilka de flesta tänka anlita statens lånemöjligheter. Bygdegårdarnas riksförbund bedriver motsvarande verksamhet, och dess ombudsman har under nämnda tid besökt 191 platser för överläggningar och information. Resekostnaderna uppgå till ungefär samma belopp som ovan angivits av FHR. Dessutom sker en mycket betydande rådgivningsverksamhet brevlades. Ordenshusens riksförenings verksamhet är av likartad karaktär och av betydande omfattning.

Statens nämnd redovisar i sin skrivelse hur antalet ärenden ökar för varje år. Budgetåret 1947/48 redovisades i nämndens protokoll 325 ärenden, medan antalet 1948/49 var 386 och 1949/50 496. Nämndens arbete har således ökats högst väsentligt, och skulle anslaget till riksorganisationerna indragas, skulle deras förberedande arbete med byggnadsärendena avsevärt försvåras. Riksorganisationernas ekonomi är i huvudsak uppbyggd på medlemsavgifter, och dessa äro inte av den storleksordning, att de tillåta några extra kostnader. Om riksorganisationernas arbete med byggnadsärenden minskas, betyder detta, att statens nämnd får ökade arbetsuppgifter och därmed även ökade kostnader. Någon besparing i statens utgifter skulle sålunda icke vinnas.

De motiv, som lågo till grund för riksdagens beslut 1947 att anvisa 15 000 kronor till de nämnda riksorganisationerna, äro innevarande år ännu mer bärande, då såväl arbetsuppgifterna som kostnaderna ökat högst väsentligt.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte till Folkets husföreningarnas riksorganisation, Bygdegårdarnas riksförbund och Ordenshusens riksförening för budgetåret 1951/52 bevilja ett anslag av 15 000 kronor att lika fördelas mellan de angivna organisationerna.

Stockholm den 25 januari 1951.

Hjalmar Nilsson

Edwin Berling.

Axel Andersson.

i Kramfors.

E. Hj. Nyström.

Bengt Elmgren.